

TURKU

HISTORIALLISET KAUPUNKIKARTAT

HISTORICAL CITY MAPS

MIKKO LAAKSONEN

ATLASART

◆◆◆ SISÄLLYSLUETTELO ◆◆◆

ESIPUHE — FOREWORD	3
JOHDANTO — INTRODUCTION	6
KESKIAJAN JA RENESSANSSIN TURKU — TURKU IN THE MIDDLE AGES AND RENAISSANCE	10
◦ Turun keskiaikainen asemakaava	10
KAUPUNKIKARTAT — CITY MAPS 1634–1827	14
◦ Olof Gangiuksen Turun kartta vuodelta 1634	16
◦ Turun linna 1630-luvulta	17
◦ Olof Gangiuksen Turun kartat 1637–1639	18
◦ Anders Torstenssonin Turun regulointisuunnitelma 1639 tai 1640	20
◦ Pietari Brahen suunnitelma Herrainkulmaan 1640	21
◦ Hans Hanssonin regulointisuunnitelmat 1651 ja 1652	22
◦ Vuoden 1656 kaupunkimittaus reguloinnin toteuttamisesta	24
◦ Bergmanin, Wetterwijkin ja Östringin kaupunkikartta 1710	26
◦ Daniel Ekmanin peltokartta 1728	28
◦ Venäläinen sotilaskartta Turusta 1743	30
◦ J.F. Kyhlenbeckin asemakartta Turun kaupungista ja linnasta 1751	32
◦ Daniel Gadolinin kartta Turun tapulikaupungista 1754–1756	34
◦ Aninkaisten kaupunkipalon 1775 kartoitus ja uudistus	36
◦ Stålströmin pelto- ja kaupunkikartta 1780	38
◦ Linnanfältti, Turun linnan ympäristö 1800	40
◦ Johan Tillbergin ja Carl Wessmanin kartat tonttialueista 1799–1802	43
◦ Luostarinmäki	44
◦ Puolalanmäki	46
◦ Kerttulimäki	48
◦ Ryssänmäki	49
◦ Johan Tillbergin kaupunkikartta 1808	50
◦ Johan Gust. Walleniuksen kartta Turun palon tuhoista 1827	52

KAUPUNKIKARTAT — CITY MAPS 1827–1940	55
◦ C.L. Engelin asemakaava 1828	57
◦ C.L. Engelin kaavaluonnos, lokakuu 1827	58
◦ C.L. Engelin vahvistettu asemakaava 1828	60
◦ Engelin kaavan mukainen kartta noin 1830	62
◦ Vanhan asemakaavan ja Engelin kaavan vertailukartta noin 1830	64
◦ Johan Gustaf Walleniuksen asemakaavakartta 1830	66
◦ Asemakartta 1830-luvulta	67
◦ Nikolaintorin asemakaava 1835	68
◦ Asemakaavakartta 1835	70
◦ Claes Wilhelm Gyldenin Turun kartta 1837	72
◦ Adolph Sam. Fridénin asemakartta 1848	74
◦ Piispanpellon asemakaava 1849	75
◦ David Wilhelm af Grubbensin Turun kartta 1863	76
◦ Turun kartta noin vuodelta 1880	78
◦ Maanmittari Wahlroosin kartta 1877 rautatien vaikutuksista	79
◦ Alfons von Haartmanin tarkistama kartta 1880	80
◦ Backhoffin asemakaava 1880, 1884	82
◦ Turun kaupungin kartta 1884	84
◦ Opaskartta 1887	86
◦ Uuden kivipainon kartta 1891	88
◦ Matts Wilhelm Gullin kartta 1893	90
◦ Mittauskartta 1894	92
◦ Vesijohtosuunnitelmia 1896 ja 1904	94
◦ Asemakartta 1897	95
◦ Vuoden 1897 asemakaava	96
◦ Opaskartta 1897	100
◦ Kaksi opaskarttaa 1902 ja 1906	101
◦ Opaskartta 1912	102
◦ Rakennetun alueen kartta 1901	103
◦ Turun asemakartta noin vuodelta 1912	104

◦ Opaskartta ja bussilinjat 1930	105
◦ Bertel Jungin keskustasuunnitelma	106
◦ IV ja V kaupunginosien asemakaavakartta 1926	108
◦ Turun messujen 1929 aikainen opaskartta	110
◦ Turun asemakartta 1931	111
◦ Liikennekartta 1935	112
◦ Rautatiekirjakaupan opaskartta 1938	113
◦ Ajantasa-asebakaava 1897–noin 1955	114
◦ Turun kaupungin asemakartta ympäristöineen 1937	116
TURUN ESIKAUPUNKIEN JA TAKAMAIDEN KARTAT — THE MAPS OF THE SUBURBS AND OUTLANDS OF TURKU	118
TURUN ESIKAUPUNGIT KAARINASSA JA MAARIASSA	118
◦ Takamaiden kartta 1883	123
◦ Pohjoinen takamaa, Jokivarsi ja Hämeentulli	124
◦ Eteläinen takamaa	126
◦ Turun esikaupunkien ja takamaiden yleiskartta 1911	128
◦ Ehdotus Kähärin ja Tikkumäen reguloinniksi 1909	130
RAUNISTULA 1924–1925	132
◦ Raunistulan asemakaava 1913–1916	134
◦ Aninkaistentulli ja Lonttinen	136
◦ Raunistulan kylätontti	138
◦ Konsanmäki	140
◦ Virusmäki	141
◦ Kansakoulu, VPK, Maanteidenristeys	142
◦ Tikkumäki ja Rienunpelto	144
◦ Kähärinmäki	146
◦ Ruohonpää	147
◦ Raunistulan asemakaavan muutoksia 1928 ja 1933	148

VÄHÄ-HEIKKILÄ 1927	150
◦ Korppolaismäki Itäosa	152
◦ Korppolaismäki Länsiosa, Hirvensalon Lautta	153
◦ Myllymäki	154
◦ Pajamäki ja Talonmäki	155
◦ Isopeltokankare ja Pikkupeltokankare	156
◦ Sikaoja	157
ETELÄINEN TAKAMAA 1930	158
◦ Mäntymäki	160
◦ Kunnallissairaala ja köyhäintalo	162
◦ Turku itäinen	164
◦ Hautausmaan kartta	165
NUMMI 1930–1932	166
◦ Kairisten jokipelto	168
◦ Kaarinan kirkonkylä	170
◦ Nummen yhteismaa ja Merilän tehdas	172
◦ Santakuoppa ja Kuuvuori	174
◦ Hämeentie	176
◦ Paaskunta	178
◦ Karjakuja ja Paaskunnan mäki	179
◦ Hämeentie, Ristimäki	180
◦ Kuralan kylämäki	181
◦ Peltoaukea	182
◦ Takamaan palstat 61, 62 ja 63	183
◦ Nummen asemakaava	184
LÄHTEET, KIRJALLISUUS — SOURCES AND LITERATURE	186
LIST OF MAPS	188

LIST OF MAPS

MEDIEVAL CITY PLAN OF TURKU	10	CITY PLAN OF NIKOLAINTORI IN 1835	68	SETTLEMENT PLAN OF RAUNISTULA	134
MAP OF TURKU BY OLOF GANGIUS 1634	16	CITY PLAN MAP IN 1835	70	-ANINKAISTENTULLI AND LONTTINEN	136
TURKU CASTLE IN THE 1630' S	17	MAP OF TURKU BY CLAES WILHELM GYLDÉN IN 1837	72	-RAUNISTULA VILLAGE PLOT	138
MAPS OF TURKU BY OLOF GANGIUS 1637-1639	19	CITY PLAN MAP BY ADOLPH SAM. FRIDÉN IN 1848	74	-KONSANMÄKI	140
REGULATION PLAN OF TURKU BY		THE BISHOP' S FIELD CITY PLAN IN 1849	75	-VIRUSMÄKI	141
ANDERS TORSTENSSON 1639 OR 1640	20	MAP OF TURKU BY DAVID WILHELM AF GRUBBENS		-RAUNISTULA PRIMARY SCHOOL, VOLUNTARY	
PLAN BY COUNT PER BRAHE FOR HERRAINKULMA		IN 1863	76	FIRE BRIGADE AND HIGHWAY INTERSECTION	142
IN 1640	21	MAP OF TURKU AROUND 1880	78	-TIKKUMÄKI AND RIENUNPELTO	144
REGULATION PLANS BY HANS HANSSON OF 1651		MAP BY SURVEYOR WAHLROOS ON THE IMPACT OF		-KÄHÄRINMÄKI	146
AND 1652	22	THE RAILWAY IN 1877	79	-RUOHONPÄÄ	147
CITY SURVEY 1656 OF IMPLEMENTATION OF		MAP CONTROLLED BY ALFONS VON HAARTMAN 1880	80	SETTLEMENT PLAN CHANGES IN RAUNISTULA	148
REGULATION	24	BACKHOFF CITY PLAN IN 1880, 1884	82	-RAUNISTULA SCHOOL	148
CITY MAP BY BERGMAN, WETTERWIJK AND		MAP OF THE CITY OF TURKU IN 1884	84	-TAMPERE HIGHWAY 1933	148
ÖSTRING 1710	26	GUIDE MAP IN 1887	86	-LONTTINEN 1933	149
THE MAP OF THE CITY FIELDS BY DANIEL EKMAN 1728	28	CITY MAP BY NYA STENTRYCKERIET IN 1891	88	VÄHÄ-HEIKKILÄ 1927	150
RUSSIAN MILITARY MAP OF TURKU 1743	30	CITY MAP BY MATS WILHELM GULL IN 1893	90	-KORPPOLAISMÄKI, EASTERN PART	152
J.F. KYHLENBECK' S SITUATION MAP OF CITY OF TURKU		SURVEY MAP IN 1894	92	-WESTERN PART OF KORPPOLAISMÄKI, FERRY TO	
AND THE CASTLE 1751	32	WATER PIPE PLANS IN 1896 AND 1904	94	HIRVENSALO	153
CITY MAP OF TURKU BY DANIEL GADOLIN 1754-1756	34	CITY PLAN MAP IN 1897	95	-MYLLYMÄKI	154
MAP OF THE ANINKAINEN CITY FIRE 1775 AND		CITY PLAN OF 1897	96	-PAJAMÄKI AND TALONMÄKI	155
THE CITY PLAN REFORM	36	GUIDE MAP IN 1897	100	-ISOPELTOKANKARE AND PIKKUPELTOKANKARE	156
STÄLSTRÖM' S MAP OF THE CITY AND FIELDS 1780	38	TWO GUIDE MAPS FROM 1902 AND 1906	101	-SIKAOJA	157
LINNANFÄLTTI, SURROUNDINGS OF THE TURKU CASTLE		GUIDE MAP IN 1912	102	SOUTHERN OUTLAND 1930	158
IN 1800	40	MAP OF BUILT-UP AREA IN 1901	103	-MÄNTYMÄKI	160
THE MAPS OF NEW PLOT AREAS BY JOHAN TILLBERG		TURKU CITY PLAN MAP FROM CA. 1912	104	-MUNICIPAL HOSPITAL AND POORHOUSE	162
AND CARL WESSMAN FROM 1799 TO 1802	43	GUIDE MAP AND BUS LINES OF THE 1930' S	105	-TURKU EASTERN	164
-LUOSTARINMÄKI	44	CITY CENTRE PLAN BY BERTEL JUNG 1922	106	-MAP OF THE GRAVEYARD	165
-PUOLALANMÄKI	46	CITY PLAN OF THE IV AND V DISTRICTS 1926	108	NUMMI 1930-1932	166
-KERTTULINMÄKI	48	GUIDE MAP DURING THE TURKU FAIR IN 1929	110	-KAIRISTEN JOKIPELTO	168
-RYSSÄNMÄKI HILL	49	TURKU CITY PLAN MAP OF 1931	111	-KAARINA PARISH VILLAGE	170
CITY MAP BY JOHAN TILLBERG 1808	50	TRAFFIC MAP IN 1935	112	-NUMMI COMMONS AND MERILÄ FACTORY	172
MAP OF THE DAMAGES OF THE GREAT FIRE OF TURKU		RAUTIEKIRJAKAUPPA GUIDE MAP IN 1938	113	-SAND PIT AND KUUUVUORI	174
1827 BY JOHAN GUST. WALLENIUS	52	UP-TO-DATE CITY PLAN OF 1897 - CA. 1955	114	-HÄMEENTIE	176
CITY PLAN BY C.L. ENGEL IN 1828	57	CITY OF TURKU PLAN MAP IN 1937	116	-PAASKUNTA	178
PLAN PROPOSAL BY C.L. ENGEL, OCTOBER 1827	58	CITY OUTLANDS MAP 1883	123	-KARJAKUJA AND PAASKUNTA HILL	179
THE CONFIRMED CITY PLAN BY C.L. ENGEL IN 1828	60	-NORTHERN OUTLAND, RIVERSIDE AND HÄME		-HÄMEENTIE, RISTIMÄKI	180
MAP ACCORDING TO ENGEL PLAN FROM AROUND 1830	62	TOLL STATION	124	-KURALA VILLAGE HILL	181
COMPARISON OF THE OLD CITY PLAN AND ENGEL		-SOUTHERN OUTLAND	126	-FIELD	182
CITY PLAN, CA 1830	64	GENERAL MAP OF TURKU SUBURBS AND OUTLANDS 1911	128	-OUTLAND PLOTS 61, 62 AND 63	183
CITY PLAN MAP BY JOHAN GUSTAF WALLENIUS IN 1830	66	PROPOSAL TO REGULATION OF KÄHÄRI AND TIKKUMÄKI	130	NUMMI SETTLEMENT PLAN 1936	184
CITY PLAN MAP FROM THE 1830' S	67	RAUNISTULA 1924-1925	132		